

E. O.

Utworzenie Towarzystwa Historii Nauki i Techniki

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 11/3, 316-317

1966

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dalsze informacje o hutnictwie dymarkowym. Badania tych historyków nie były dotychczas poparte analizami rud, żużli ani wyrobów żelaznych, z zadowoleniem zatem uczestnicy konferencji przyjęli końcową wypowiedź jej przewodniczącego, mgra inż. Henryka Wilusza (przewodniczącego koła Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Hutnictwa w Stalowej Woli), który wyraził gotowość przeprowadzania takich analiz w Zakładzie Badawczym huty.

E. O.

DZIEJE ZAGŁĘBIA STAROPOLSKIEGO

W dniu 21 maja 1966 r. w Starachowicach odbyła się staraniem Stowarzyszenia Technicznego Odlewników Polskich sesja naukowa na temat historii kultury materialnej Zagłębia Staropolskiego. Program obejmował także zwiedzanie wielkiego pieca uznanego ostatnio za zabytek techniki oraz wystawy *Z tradycji polskiego hutnictwa i odlewnictwa*.

Sesję naukową zainicjował referat doc. Mieczysława Radwana *Zagłębie Staropolskie*. Mówca podał historię tej nazwy oraz podstawowe czynniki rozwoju zagłębia: kopaliny użyteczne, rozległe lasy dostarczające paliwa, gęsta sieć rzek — źródło energii mechanicznej. Mówca analizował każdy z tych czynników w rozwoju historycznym. Nieznaczące stosunkowo ich zasoby nie mogły zadowolić obecnych wymagań. Pozostał jednak człowiek, który dziś wykorzystuje inne kopaliny i organizuje przemysł maszynowy.

Dr Kazimierz Bielenin omówił następnie całość prac nad starożytnym hutnictwem świętokrzyskim. Zapoznał on zebranych m.in. z techniką badań i nasuwającymi się dalszymi problemami. Prof. Jan Pazdur omówił dzieje odlewnictwa polskiego i na tym tle odlewnictwo kieleckie, a mgr Stefan Drzazga — rozwój przemysłu w Kielecczyźnie w okresie międzywojennym i jego rolę w programie Centralnego Okręgu Przemysłowego.

M. R.

KRONIKA ZAGRANICZNA

Czechosłowacja

UTWORZENIE TOWARZYSTWA HISTORII NAUKI I TECHNIKI

W 1965 r. powstała w Czechosłowacji nowa organizacja, grupująca ogół historyków nauki i techniki: na miejsce istniejącej poprzednio Komisji Historii Nauk Przyrodniczych, Medycyny i Techniki Czechosłowackiej Akademii Nauk¹ utworzona została przy tej akademii organizacja o charakterze społecznym — Czechosłowackie Towarzystwo Historii Nauki i Techniki (Československá společnost pro dějiny věd a techniky).

Założycielskie zebranie Towarzystwa odbyło się w Pradze 9 kwietnia 1965 r. przy udziale 163 osób. Referat o zadaniach nowej organizacji wygłosił przewodni-

¹ Por. informację o organizacji badań nad historią nauki i techniki w Czechosłowacji w nrze 1/1963 „Kwartalnika”, s. 149.

czący Komisji Organizacyjnej, prof. J. Kořan². Zebranie dokonało wyboru 32-osobowego zarządu, który ukonstytuował się następująco: przewodniczący — prof. M. Katetov, wiceprzewodniczący — prof. J. Kořan i dr J. Tibenský, sekretarz — dr J. Smolka.

Na jesieni 1965 r. Towarzystwo liczyło już 335 członków. Utworzono 9 sekcji: matematyczno-fizyczną, biologiczno-medyczną, farmaceutyczną, weterynaryjną, techniczną, górniczo-hutniczą, transportową, geodezyjno-kartograficzną i fotograficzno-filmową, oraz filię w Ołomuńcu. Sekcje mogą z kolei wyłaniać zespoły robocze, tak np. w ramach sekcji technicznej powołano 10 takich zespołów. W Słowacji powstał autonomiczny oddział Towarzystwa, którego organizacyjne zebranie odbyło się w Bratysławie w dniu 21 czerwca 1965 r. Przewodniczącym tego oddziału został prof. I. Stanek, a sekretarzem — dr J. Tibenský.

Towarzystwo przejęło od istniejącej poprzednio Komisji jej wydawnictwa oraz pełni funkcje czeskosłowackiego komitetu narodowego w Sekcji Historii Nauki Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki.

E. O.

Jugosławia

SYMPOZJUM POŚWIĘCONE T. BILLROTHOWI

(W dniach 22—24 października 1965 r. odbyło się w Opatiji w Jugosławii międzynarodowe sympozjum naukowe poświęcone wielkiemu chirurgowi wiedeńskiemu Theodorowi Billrothowi, który zmarł w Opatiji (noszącej wówczas nazwę Abbazii) w 1894 r. Billroth, chory na serce i płuca, przez 10 lat leczył się w łagodnym klimacie Opatiji, która jemu właściwie zawdzięcza sławę uzdrowiska klimatyczno-morskiego. W uznaniu zasług Billrotha dla rozwoju uzdrowiska, w ramach sympozjum poświęconego wielkiemu chirurgowi, odsłonięto w Opatiji tablicę pamiątkową.

Na sympozjum wygłoszono cztery zasadnicze referaty. Prof. Erna Lesky, kierownik Zakładu Historii Medycyny w Wiedniu, mówiąc o *Billrocie — człowieku i lekarzu*, uwypukliła przede wszystkim humanizm wielkiego chirurga. Technicyzującemu, bezdusznemu stanowisku niektórych lekarzy dzisiejszych przeciwstawiła prof. Lesky stosunek Billrotha do pacjentów, długie jego rozmowy z cierpiącymi, osobiste układanie na łóżku każdego chorego po zdjęciu go ze stołu operacyjnego. Referentka omówiła też szeroką działalność filantropijną i społeczną Billrotha (był on m.in. założycielem pierwszego na świecie towarzystwa zwalczania antysemityzmu) oraz jego głębokie zainteresowania kulturalno-artystyczne, a w szczególności ukochanie muzyki, która była obok medycyny drugą jego namiętnością.

W następnym referacie prof. Hubert Kunz, kierownik III Kliniki Chirurgicznej w Wiedniu, prowadzonej niegdyś przez Billrotha, omówił historię resekcji żołądka i pierwszego zabiegu wykonanego przez Billrotha. Referent przypomniał wprawdzie o doświadczeniach wykonywanych na psach już na początku ubiegłego stulecia przez chirurgów amerykańskich, ale mówiąc o prekursorach i nieudanych próbach resekcji, popełnił pewne nieścisłości.

² Tezy tego przemówienia oraz informacje o powstaniu Towarzystwa ogłoszone zostały w nrze 1 z 1965 r. powielanego wydawnictwa nieperiodycznego „Zprawy Ćs. společnosti pro dějiny věd a techniky“, które jest kontynuacją wydawanego poprzednio analogicznego wydawnictwa „Zprawy Komise pro dějiny přírodních, lékařských a technických věd“.